

TORONTÁI.

1877.

Hatodik évfolyam.

7-ik szám.

Csütörtök, február 15-én.

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosánál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalában. Kértek az írtatványokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasábos peltisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és írtatványok küldendők.

A válság.

Azon légkörben mely a politikai viharokat megelőzi ép oly nyomasztó villanyosság van, mint abban, mely a természet megvárkodásainak előhírnöke szokott lenni. Hyenkor általános lehangoltságot tapasztalunk, féltékenységet az arcokon, de még inkább a beszédben, és a tevékenység csaknem teljes megbénulását tapasztalhatjuk.

Igy vagyunk most a kormányválság alatt.

Az emberek nyugtalanok midőn ily nevezetes esemény kerül felszínre, mert kimeneteléről nem lehetünk előre tisztában. Azért agódozva várja mindenki, a táviró napi újabb híreit. Az emberek emiatt aztán nyugtalanok, nincs bátorságok, illetőleg kedvök a munkára, idejüket a politikai időmérők a hírlapok olvasásával töltik.

A válságról eddigelé a következő hírekkel szolgálhatunk.

A válság jelenlegi állásáról a legutóbbi hírek a következők: „A miniszter változás iránti minden kombinációk meghiúsulván, a bankügyi tárgyalások újból felfognak vétetni.

Tehát B. Senyei nem érezte magát oly erősnek, hogy a kormány gyeplőjét kezeibe ragadja.

Ezt előre láthatta mindenki, s mitőbb a közvélemény sem foglalkozott vele komolyan mert ismerve az ország jelenlegi hangulatát, s ismerve azon többséget mely Tisza kormányát támogatja, nem gondolhatta, hogy azt Senyei oly könnyen szétbontathatná.

Több lapban olvastuk azt a kombinációt is, hogy a Tisza kormány, nem hajlandó a bécsi hadipárt terveinek engedelményeket tenni s ezek igen óhajtanak bukását. — Erre vonatkozólag a következőket soroljuk elő:

„Hogy az osztrák kormány makacsságával ily akuttá tette a válságot, az első sorban annak tulajdoníthatjuk, hogy a monarchia érdekeinek nem rendelik alá saját érdekeiket, hogy szövetséges társuk irányában még Ephialtes szerepétől sem riadnak vissza.

Különbön legujabban már sok oldalról hangoztatják azon nézetet, hogy nem a 3 vitás pont idézte elő a válságot, hanem, hogy osztrák részről provokálva lett azért, mert ép válságot akartak. Tisza Kálmán nem osztotta a katonai párt orosz-barát elveit és nem akarta támogatni annak törökellenes törekvéseit. Minden áron kellett tehát Magyarországon kormányválságot előidézni, hogy új s talán az osztrák

katonai párt kalandos terveinek megnyerhető férfiú jusson a magyar kormány élére.

E számításukban azonban rutul esáldottak. Figyelemmel kívül hagyták e jó urak, hogy a parlament oly tényező, melyet figyelmen kívül hagyni nem lehet; hogy parlamenti többséget nem oly könnyű teremteni Magyarországon oly bank-egyezség elfogadtatására, melyből sem az ország, sem egyesek nem vonhatnak hasznot. Ezenkívül tévedtek akkor is, midőn feltételezték, hogy a nemzetnek kifejezett rokonszenve daczára léteznék oly párt Magyarországon, mely megszávná a hadiköltségeket és a rokon török nemzet, a mi legtermészetesebb szövetségünk ellen viselendő háborúra.

Jegyezzék meg maguknak úgy az osztrák kormányférfiak, mint a titokban működő hadipárt fő-főemberei, hogy minden ármányuk megtörök a magyar nemzet forró rokonszenvében, hajthatatlan akaratán és a jövőre irányzott higgadt számításán.

Léteznek nézeteltérések úgy alaki, mint fontos elvi kérdésekben a magyar nemzet ügyeinek szószólói között, vannak szilárdjellemű, mely gondolkodású és megtörhetlen erélyű politikusaink mellett gyöngye, engedékeny és habozó egyének: de egy sem fogna beleegyezni a nemzet öngyilkosságába, a tehetlen orosz hódítási politika támogatásába, melylyel csak fokozódik a kielégíthetlen kolosszusnak határt nem ismerő terjeszkedési vágyait.

Minden jel már oda mutat, hogy az osztrák részről provokált válság Tisza Kálmánnak a kormány élére leendő visszatérésevel fog végződni, s hogy ezzel a hadi párt cselszövényei megsemmisülnek: mert épp azon oldalról, a konservatívok köréből, ahol orosz-barát érzelmekre számított az, nem nyújtotta feljé senki sem ajkát — a várt Judásokra.

Ha a válság ily lebonyolítást nyer — ebben pedig alig lehet kételkednünk — úgy ezzel egy újabb csapás méretik a nemzet vért szomjuhozó hidra fejére, mely szédülétkben minden bizonytalansággal fog feledkezni harczvágáról — legalább egy időre.

Belgrad, február 14-én.

A béketárgyalások komoly voltában itt irányadó körökben nem hisznek, s azt csak időnyérésnek tekintik.

Oroszország itteni képviselője, bár mint tagadják is, most is nagy befolyással bír. Ez pedig oda nyilatkozott, hogy „Szerbia ily bé-

ket a minőt törökök ajánlanak bármikor és pedig bármily rossz helyzetben is köthet.”

Már most kérem ezek után ugyan ki volna aki a beke tárgyalások komol voltában hinni akarna.

Itt mindenki azon meggyőződésben él, hogy mártusban megszólal a Dunánál az ágyú.

Az 1876. évről szóló polgármesteri számolóató jelentés.

(Folytatás.)

2) Gazdasági ügyekre nézve: a városi épületek jó karba hozattak és tartatnak,

a berbeadható épületek, földek és jogok gyakorlata, egytől egyig berbe lett adva.

A Bega csatornán levő ugynevezett nagyhid és kishid, habar nagy áldozattal is, az elmúlt évben teljesen helyreállítottak,

az utcai kövezet kijavítása előre haladt, amennyiben egyéb javításokon kívül, az egész tomasováci utca átköveztetett és a buzapiacz kikövezése megkezdett; — s hogy ezirányban nem tehetünk oly haladást, mint rendes viszonyok között tehetünk volna, — annak oka azon körülményben rejlik, hogy a Simics Sándor kövezetvám-bérlővel perünk mindeddig csak folyamatban vannak, s azok befejezéseig kezeink megkötve, miután a kövezetvám-pénztár készlettel nem rendelkezett és nem rendelkezik, adósságot csinálni pedig azon reményben, hogy azt az utólag befolyandó követelésekből törlesztendjük, nem akartunk,

a lötenyésztes fejlődése érdekében, saját költségünkre 4 állami mént tartottunk, s már a folyó évre is gondoskodunk a mentelep fenntartásáról, amennyiben a méneknek f. é. január 15-én Verscheacen történt szétosztása alkalomával, a városi képviselőkkel s a szükség-lethez képest nyolag 3 mén választott ki az itteni mentelepre,

a megválasztott gazdasági ügyei, a városi tanácsnokok ellenőrzése és vezetése mellett jó irányban haladnak.

3) Pénzügyeinkre nézve:

a) Egyenes és luxusadó címén az 1876. évben Nagy-Beeskerek városi közönségére kirova volt . . . . . 149.219 ft. 81 kr.

ez összegből s egyéb bevételek címén és pedig a városi pénztárba 1876-ik évi januárhó 1-től decemberhó 31-ig befolyt: egyenes állami adó fejében 146.794 ft. 36 kr. 6%-os késedelmi kamat . . . . . 3.112 „ 62 „ végrehajtási illeték . . . . . 1.528 „ 8 „ fényüzési adó . . . . . 1.038 „ 40 „ 6%-os késedelmi kamat . . . . . 20 „ 98 „ végrehajtási illeték . . . . . 4 „ 38 „ inségkölcson . . . . . 215 „ 45 „ inségkölcsonok utáni kamat . . . . . 114 „ 9 „ végrehajtási illeték . . . . . 4 „ 26 „ iparkamarai illeték . . . . . 182 „ 66 „ összesen 153.015 ft. 28 kr.

mely összeg 1876. évi december 31-ig egészben és teljesen beszállított a helybeli m. k. adóhivatal pénztárába, s így e pénztárban az év végével készlet nem maradt; a múlt évről tehát, egyenes és luxusadó címén, a város

közönsége hátralékban maradt 1377 ft. 5 krral, mely összeghez járul még az előbbi évekből fennálló hátralék, a mely hátraléki összeg előző liquidálás nélkül pontosan meg nem állapítható. A város mint morális testület, a kincstár irányában adóbeli tartozásait teljesen törlesztette.

b) a városi jövedelmi pénztárban maradt készlet 1875-ből . . . . . 3.487 ft. 67 kr. bevétel volt 1876-ban . . . . . 67.220 „ 17 „ összesen 70.707 ft. 84 kr. a kiadás volt 1876-ban . . . . . 66.496 „ 95 „ pénztári maradvány tehát 1876. végével . . . . . 4.210 ft. 89 kr.

a fenti bevételi összegben befoglaltatik: a vágóhid jövedelme . . . . . 1573 ft. 20 krral, a cselédség kezelése körül befolyt jövedelem . . . . . 524 ft. 40 krral, és az állami adók után 1876. évi novemberhó 1-től végrehajtási illetékek címén befolyt jövedelem is . . . . . 457 ft. 77 krral, mely tételekkel szemben megjegyzem, hogy a vágóhid összes építési költségei tesznek 9346 ft. 64 krt., — s így ennek első évi jövedelmei, melyek évenként növekedni fognak, teljesen kielégítők, s néhány év alatt az előlegezett építési költségeket teljesen fedezvén, szép jövedelmi forrást fognak képezni,

a cselédség rendes kezelésével járó 1876. évi kiadások tettek, és pedig: a cselédségdíjazása márcziushó 1-től decemberhó végéig . . . . . 500 ft. — krt. könyvkötő számlája . . . . . 14 „ 50 „ könyvek beszerzése . . . . . 10 „ — „ Pleitz számlája a nyomtatványokért . . . . . 314 „ 24 „ a statumok átfordítása németre 10 „ — „ összesen 848 ft. 74 krt.

amiből kiderül, hogy ha az első évben egy . . . . . 324 ft. 34 kr. nyi hiánylat mutatkozik is, az intézmény maga magát ki fogja fizetni és fenntartani, miután nyomtatványok beszerzésére nem lesz évenként szükség, a közönség pedig a cselédségnek rendes kezelése mellett, nagy jótéteményben részesül.

Valjon az egyenes adók után befolyó végrehajtási illetékekből, az adóvégrehajtással járó kiadások fedezhetők lesznek-e? azt most még tudni nem lehet, miután a közadók kezelése — a mely a városi tanács és különösen a városi pénztári és számvévi hivatalok teendőit majdnem megkészezte, még csak a múlt évi novemberhó 1-én menvén at a községek hatáskörébe, ezirányban hosszabb időn átszerzett gyakorlati tapasztalatok és adatok nem szolgálnak rendelkezésünkre, és az egyes hónapokban eddig mutatkozott eredmény nagyon különböző;

c) a kórházi alap pénztáránál készlet 1875-ből . . . . . 9 ft. 58 kr. 1876-ban bevétel . . . . . 3664 „ 81 „ összesen 3674 ft. 39 kr. 1876-ban kiadás . . . . . 3674 „ 39 „ készlet tehát 1876. végével nem maradt.

d) a gymnasiumi alap pénztáránál 1875-ből készlet nem maradt, 1876-ban bevétel . . . . . 5568 ft. 71 kr. 1876. évi kiadás . . . . . 5568 „ 71 „ az év végével tehát készlet nem maradt.

TÁRCSA.

Torontál vármegye történelmi és régészeti emlékei.

Miletz Jánostól.

Felolvasottat a délmagyarországi történelmi és régészeti társulat 1876. október 25-én és december 27-én tartott választmányi ülésein.

(Folytatás.)

A vármegye legészakibb pontján Új-Szeged közelében Szőregh emlékezetes régi apátságának romjairól, melyekből némi omladványok még napjainkban is kivethők egy magaslat tetején. Szőreghről keletnek a Maros vize mentében Kis-Zombor helység fekszik, hol nevezetes az, hogy az újabbkori templomnak szentélye egy románkoru kerek templom maradványa. Feltűnök itt a sajátosság szentélyzarádának kupos teteje mellett a külső falon lefutó keskeny oszlopok. A szentély hajdan hatszögű volt, jelenleg csak négy és fél iv maradt meg, a többi másfél iv át van törve és maradványul a templomhoz vannak csatolva. Kelet felé kerek szemöldü ablak maradt fenn; az oszlopfejek felett keskeny ablakok vannak, az egyes bolthajtásoknál háromszög csucu parkány látszik és keskeny oszlopok levél-diszjeikkel tűnnek fel, valamint a fogdisz is tanúsítja a románkoru eredetet; az oszlopok

2'-nyira vannak egymástól. Ugy látszik, hogy e templom eredetileg magasabb volt 5 ölnél, mert még a kerek parkány hiányzik; védnöke a zombori Rónay család.)

Ugyancsak itt Kis-Zomborban a falutól délre mintegy 400 ölni távolságban 1872-ik év május havában a téglaverő munkások mintegy 3 láb mélységű sírban, csontvázra akadtak, mely arczával kelet felé fordítva feküdt. A csontvázon szinezet agyag, kagyló és madárkarm gyöngyök, két gyűrű, egy karperecz s egy fejk voltak, mely utóbbi nyílásban az állkaposot összetartá. A csontváz maga annyira porlékony állapotban volt, hogy nem épen erős nyomásra is szétmállott. Az itt lelt gyöngyök és bronzékszerek, a gyűrűk kivételével nagyérdemű előnökünk Ormós Zsigmond ő meltsóságának gyűjteményében őriztetnek.)

A Maros mellékén eddig közlöttek között azonban legnevezetesebb a régi emlékeket tekintve Csanád, a rómaiak Morisenum-a, középkori nemzeti forrásaink Marosvára; melynek ős emlékeiben dus talaján egy Marosparti nevezetes római telep létezett; melynek alapfalai, midőn az 1868-ik évben a csanádi ásatások alkalmával felmérték, körülbelül 14.000 [ ]-önyire terjednek ki, mi megdönbetetlen bizonyítékát adja annak, hogy ezen határcastrum az elsőrangú várak

*) Arch. közlemények. 1876. X. k. II. fü. 60. 61. l.
*) Janky K. Emlékkönyv. Temesvár 1874. 16. l.

közé tartozott, s a hadi technikának akkor minden ismeretes segédzereivel megerősített, annal is inkább, miután Csanád terrenuma nagyon is kedvező volt egy őltábor berendezésére s hogy a Maros partján feküdt, mely ép oly orszagutja lett a római hadsapatoknak, mint volt a via strata, mely a Dunától húzódtól északkeletnek Dacia szívébe. Az itt nagy számmal található római téglák után, melyek a XIII. légio bélyegét viselik, az is bizonyos, hogy ezen castrum építői a Gemina Legio katonái voltak, kik itt Csanádon élénk emléket hagytak annak, miszerint az áso- és kapához ép úgy értettek mint a pilum- és a kardhoz.)

1868-ban, midőn a csanádi római katolikus ó-templom leromboltatott s az újnak építése, az áldozatkészsége s jótékonyágáról országiszterte ismeretes Bonnaz Sándor csanádi püspök ó excellenciájának költségén megkezdett, a Csanád felett elviharzott századoknak számos emlékei, töredékei, maradványai merültek itt fel. Így találtak itt falakat, melyeknek anyaga egy római, egy átmeneti korszak s egy góth-izlésű templom visszamaradt faragványaiból, római égetett téglák-és faragott terméskövekből állott. A templomtorony dellszaki balsarkán egy kut találtatott, mely 4' széles, 3' 1' mély vala, s letek benne még a tölgfából is, melylyel ki volt

*) Orvay-Szentkláray. Adattár III. 12. 13. l.

rakva. Ezen kuttól nem nagy távolságra éjszak felé 3' mélységben egész embersontváza akadtak, mely bizonyosan koporsóba volt fektetve, miután a föld a váz körül üreget formált, de a koporsó anyagából semmit sem találtak. A csontváz mellett ismét ép oly széles-szerű és mélységű kut merült fel mint az előbbeni, de fa vagy köből kirakásnak nyoma sem volt; közel hozzá egy igen régi fehér korszó és ahhoz való pohár ásatott ki. Találtak itt továbbá beboltzott helyet, mely a kementchéhez hasonlított, hamuval tele s talaja égetett római téglákkal volt kirakva; magyarkori réz kupát, kengyeleket, kocsí vasakat, két darab karpereczet, melyek egyike világos kék, másika fekete színű volt; találtak már részben kővé vált szarvas agancsot s a föld melegtől megfeketült és tözeggé vált kölesszalma réteget, melyen még a mag is észrevehető volt. Azon fal alapzatát, melyen a régi kolostor vagy káptalan ház romjai állottak, a föld alatt csupa faragott kő képezte s az alapzatok oly erősen össze voltak forrva, hogy vassal is alig lehetett szétbontani s gyaníthatólag ez még a régi római castrum maradványa lehetett. A padolat alatt tömredék megfeketült emberi csont merült fel s egy mély, római téglákból készült, két végén bolthajtással ellátott sír, mely négy nagy homokkövel volt földve, melyek azonban a sírba omlottak s a benne talált vázak lábál nyugatnak voltak fordítva; találtak ebben egy kis római rézpénzt is s

e) a községi iskolai alap pénztáránál
1875. évi készlet . . . . . 1000 ft. — kr.
1876. évi bevétel . . . . . 9021 „ 7 „
összesen 10.021 ft. 7 kr.
készlet tehát az év végével nem maradt.

f) a szegényalap pénztára
1875-ből készlet nem maradt.
1876. évi bevétel . . . . . 2848 ft. 35 kr.
1876. évi kiadás . . . . . 2848 „ 35 „
készlet tehát nem maradt.

g) a közevetvám pénztára
1875-ből készlet nem maradt.
1876. évi bevétel . . . . . 19.704 ft. 87 kr.
1876. évi kiadás . . . . . 19.704 „ 87 „
készlet tehát az év végével nem maradt.

Itt el nem mulasztatom megjegyezni, hogy miután a közevetvám herlővel perек miatt és csekély bevételek folytán, az előirányzott bevételi összeg tényleg be nem folyt, a kiadások pedig fennforogtak, sőt mind a két hidnak helyreállítása és a nyári időnyben befejezendő kövezési munkálatok által némiképp növekedtek, a bevételeknél mutatkozó hiány visszatérítés terhe mellett, részben a jövedelmi pénztárból, részben pedig a hátralekoltolt borbékból befolyt összegből előlegetletett.

h) Katona elszállásolási-alap pénztára:
1875. évből készlet . . . . . 279 „ 10 „
1876. évi bevétel . . . . . 8040 ft. 42 kr.
1876. évi kiadás . . . . . 8040 „ 42 „
készlet tehát nem maradt.

i) Kisdődövény-alap pénztára:
1875. évből készlet . . . . . 67 ft. 66 kr.
1876. évi bevétel . . . . . 279 „ 10 „
összesen 346 ft. 76 kr.
1876. évi kiadás . . . . . — „ — „
marad tehát készlet 346 ft. 76 kr.

k) a gradnuczai iskola-alap pénztára:
1875. évből készlet . . . . . 16 ft. — kr.
1876. évi bevétel . . . . . 528 „ 9 „
összesen 544 ft. 9 kr.
1876. évi kiadás . . . . . 500 „ — „
marad tehát készlet 1876. év végével . . . . . 44 ft. 9 kr.

l) a városi árva-pénztár:
készlet 1875. évről . . . . . 405 ft. 71 kr.
1876. évi bevétel . . . . . 26.602 „ 38 „
összesen 27.008 ft. 9 kr.
1876. évi kiadás . . . . . 26.358 „ 88 „
marad tehát készlet 1876. év végével . . . . . 649 ft. 21 kr.

m) a hátralekoltolt borbékból eddig befolyt . . . . . 5994 ft. — kr.
hátralekoltolt van még . . . . . 11.303 „ 65 „
(Vége következik.)

A járási orvos mint közegészségügyi hivatalnoknak teendői és állása.

A járási orvos teendőit e lap múlt évi 26-ik számban taglalám, előtűnttettem és adatokkal behoznyítottam, miszerint a járási orvos teendői egészen eltérők a községi és körorvosok teendőitől; miglen ezek a betegség határait gyógyítják, amazok teendői a betegség okait gyógyítani.

Miglen tehát a községi és körorvosok ismert pathologikus körrel foglalkoznak, addig a járási orvosok ez ideig ismeretlen befolyásokkal tartoznak küzdeni. Első és főteendőik tehát ezen ismeretlen befolyásokat fűrkészni, tanulmányozni, ezeket elhárítani, vagy legalább szelidíteni.

Hogy pedig ezen esetleges befolyásokat idővel kinyomozhassák, szükségünk van jól szervezett orvosi statistikára, mely az életnek normális lefolyását zavarni és megrövidíteni törekvő okokat tisztán, híven és alaposan, nemcsak megye, de járás és helységeként tűntesse elő.

	hány- éven meghalt	ezzen- kivül
Szepesmegyében 1873.	8.202	3.081 5.121
Bereg- „	8.382	3.175 5.207
Békes- „	8.989	4.025 4.964
Nograd- „	11.260	4.718 6.542
Torna- „	12.470	3.835 8.635

egy kisebb buzogányt, melyet a rozsdá már részben megemésztett. *)

Az új torony kimerése alkalmával egy még egészen ép, nyolczadrésben iszappal telt csatornára akadtak, mely római téglakból állott s innen nem messze több sir volt, melyekben az embervázak napkeletnek irányzott arcczal feküdtek, miből gyaníthatni, hogy ezen hely még a pogánykori emberek „ossuarium“-a lehetett, míg az előbbiek az ó-keresztényekéi; megjegyzendő még, hogy az itt lelt csontok vastagságra és nagyságra nézve feltűnő és rendkívüliek voltak. Végre találtak még egy kő-sarkophagot 4 lábujj izzel s a fenékén vékonyokkal, továbbá egy vas csákányt, egy cserép kupát egy régi ajtószark darabot, egy haj-tűnek felső részét, egy nagy darab összeolvadt érczet, mint a rég hajdában itt dühöngött iszonyu tüzevél jelét s egy kardot s felfedezték az oltár mögötti falban a négyzetű üreggel ellátott, koporsószerű alakövet is, melyre kereszt van vágva; az üregben fekvő bádorszekrényt, mely az okmányt tartalmazta, a rozsdá annyira megemésztette, hogy darabokra szét-hullott. **)

Ezen leletből következtetve, miután az épen megmaradt köladácska a XV. század műve s jelenleg a rom. kath. plebánián őriztetik, — a csanádi lerombolt templom is ugyanezen szá-

*) Arch. közlemények, 1870. VIII. k. I. füz. 3. 4. 1.
**) I. m. u. o. 8. 1.

	hány- éven meghalt	ezzen- kivül
Sopronmegyében 1873.	3.973	0.404 3.569
Zala-*) „	4.630	0.019 4.611

Ezen általános adatokból kitűnik, miszerint az általános halálozás legnagyobb volt Torna, miglen legkisebb volt Sopronmegyében.

Ezzel karonfogvást jár a hányszékülésben elhunytak %-oka. Miglen Sopronmegyében ezen körben elhunyt 0.404, ott 3.835 hunyt el.

Ezen adatokból önként kitűnik, miszerint a hányszékülés ott talált legnagyobb kifejlődésre és kiterjedésre, hol az általános halálozás legnagyobb volt; már pedig fel nem vehető, hogy ezen két megyében a halálozás %-o-fokai különbsége csupán esetleges, mert okozatot ok nélkül nem ismerünk, hanem fel kell tenünk, hogy itt bizonyos behatások léteznek, melyek a halálozás nagy %-ofokát elősegítik.

Ezen behatások pedig a hányszékülés kifejlődésére, valamint annak kiterjedésére szintegy kedvezőleg hatnak.

Hogy pedig az általános halálozás %-o-foka esetleg országunk nemcsupán a két megyében egyenes arányban létezik a hányszékülésben elhunytak %-ofokával, lást e lap múlt évi 18-ik számban.

Ezen behatások pedig, vagy az egész megye területén, vagy talán csupán egyes járásokban, helységekben léteznek.

Ez fűrkészendő az orvosi statistika a halálozás %-ofokát nemcsak megye de járás és helységekint tűntesse elő, mert valamint a megyei főorvosi hivatalnak feladata, különös figyelmét ama járásra fordítani hol az általános halálozás %-o-foka legnagyobb, úgy a járási orvos teendője főfigyelmét ama helységre fordítani, hol a járásbeli elhunytak %-o-foka legnagyobb.

Hogy adattal éljek:

Meghalt az alibunári járásban 1876-ik évben:	1000 lélek után
Alibunáron	39.21
Szeleuson	42.57
Illancsán	51.02
Ferdinandsdorfon	33.28
Dobriczán	50.79
Szamoson	48.01
Margitczán	42.54
Szt. Mihályon	62.04
Sándorfalun	133.58
Petrovszelen	47.29

Ha eme %-ofokot a nyugati európai államok azon %-ofokkal hasonlítjuk össze, midőn ott hányszékülés, midőn ott drágaság, öldökli háború, vagy ennek reakciója uralkodott, elhunyt Spanyolországban 1865-ben 1000 lélek után 32.79, Franciaországban 1854-ben 27.64, Angolországban 1849-ben 25.10, Poroszországban 1848-ben 32.13, Belgaországban 1849-ben 27.68 kitűnik, miszerint e járás minden községeiben a halálozás %-o-foka túl nagy vala.

Legnagyobb volt Sándorfalun és Szt.-Mihály községben.

Ha itt ama behatásokat, okokat keresnők, melyek következménye eme példandékú nagy halálozás, egyik okról a másikra esnők, hogy nehányat felhozzak: Szt.-Mihály községben utczák nem léteznek, ezek mocsárok és posványok által ellepék — nyílt csatornák hiányának következménye. — A fu iskolaterem terfoga 147 [ ]-méter — kaszárnyának bele-illenek — ezen iskola vizsgálatánál a jelen volt gyermekek száma 45 a kályha kicsiny, öntött vas, tüzelőszér szalma és ezt is a tanító ritkán és kis mértékben kapja.

Sándorfalu az előbbi községhez képest tiszta, mocsár és posvány nélküli, nézetem szerint csupán ama szerencsétlenséggel bír, hogy az előbbi községtől nyugatnak egy negyed órányira fekszik. (Vége köv.)

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Homolitz, 1877. február 6-án.

Minden bonhomiank mellett sem hitethetjük el magunkkal — mert a gyakorlatban kivihe-

*) Itt csupán az ország megyeiben észlelt ez évi legnagyobb és legkisebb %-ofoka véteztet fel.

telennek hisszük azt, mi a türelmes papíron írva van — hogy a kerületi községi orvosok létrehozásának institúciója és a kerületek beosztása általánosságban véve — így a mint van — üdvös eredményü lehessen; sőt ellen-kezőleg tartunk tőle, miszerint helyenkint, a falun lakó s orvosi segélyt igénylő közönség — melynek eddigi szerény igényei sem lehettek a kívánalomhoz mérten kielégítve — a törvényhozó testület jó intenciója és a municipium beosztási határozata mellett az orvosi segélyt végkép nélkülözendi.

Nem jósolhatjuk ugyan előre egész bizonyossággal meg, hanem azt hisszük, hogy az 1876. évi XIV. t. cz. és az ennek alapján keletkezett municipális beosztási institúciója, nem sok idő múlva az uzsora törvény tarthat-óságának mintájaként — mivel az, emennél nagyobb fontosságú — módosítás alá kerülend; és valamint itt a tágkör korlátoztatott, ott — az uzsora törvény ellenkezőjeként — a korlátoztóság fog tágitatni; és a községek ezen nyomasztó kuratela alól felmentetvén, ismét előbbeni rendelkezései jogaikba vissza helyzetendnek.

A régi rendszer mellett, minden jóravaló köz-
ség — mert joga volt saját anyagi viszonyához alkalmazkodni, ha tehette — fogadott magának egy községi orvost, kit kizárólag sajátjának tekintett; tudományának igénybe vétele csak akkor engedte által mas szomszéd községnek; ha állomása helyen nem volt ama szükség; most azonban, ha a létrehozott municipális oktroj mellett fogna is minden ily kikerekített kerületbe orvos alkalmaztatni, — mit kétlünk — akkor ezen több mértfödeken szét szórt 10.000 igénytartó közül csak kevés részesülhetend azon szerencsében, hogy akkor, midőn épen szükséges, futólagosan orvost láthasson; mert ez, java idejét — hiressé vált közlekedési kalamitáinknál fogva — utazással töltendi. De, lelkiismeretes és buzgó orvost kapni s fenntartani nem is lehetend, mert ha ez, csekélyre szabott fizetéséből, miből még a lakbért is fizetni kellend, meg akar élni, erejét túl kell feszítenie; mit soká ki nem tarthat; vagy akaratlanul töpavá és közönyössé váland, mit ismét mi nem fogunk elszívhatni.

Es ezen szembezőkő bajon legjobb akaratunk mellett sem segíthetünk, mivel a fent hivatkozott t. cz. 142-ik §-a szerint — mert községünk 6000 lelket nem tartalmaz, és mert a 144. §. a kerület kikerekítését, az orvos fizetésének meghatározását, valamint annak kivetését a municipiumra ruházta — ön magunkon segítenünk nem szabad; ha csak — mit csakugyan e pénzszűk időben nem is tehetünk — az orvosnak dupla-Lohnung-ot nem fizetünk; azaz a kerületi-közégi orvos mellett, külön magunknak egy községi orvost nem tartunk.

Állítunk igazolásul egy specialis orvosi kerületet hozunk fel, és ezzel iparkodni fogunk behoznyítani, hogy csakugyan orvos nélkül kelletik maradnunk, mennyiben az előttünk fekvő kerületi beosztás és az orvos-fizetés kivetési municipális határozatnak érvény szerzetik.

Az mondatik például torontálmegye ide vonatkozó határozatában; hogy Homolitz, Bresztovác, Ivanova és Marienfeld községek, homolizoni székhelyvel képeznek egy orvosi kerületet; ez magában véve már elégséges volna, egy kompetálni kívánó orvos eljlesztésére, különösen, ha a réti és a telepítvényes községek viszonyait ösmeri, és tudja, hogy a két utóbb említett közég közül — a volt árvis és eltöltéseletlen földjeik miatt — Ivanova fizetni képtelen, Marienfeld pedig még a láthatárról is eltűnt; és, hogy ezen két köz-
ségnek a megállapított 600 ft. kerületi-orvosi fizetéshez 133 ft. 26³/₄ krral kelletik járulnia tehát évi fizetése csakis 466 ft. 73¹/₄ kr. leend; mely öszvegből még lakbért is kellene fizetnie; mivel ez irányban a megyei hatóság nem intézkedett, tehát tacite kimondotta, miszerint az orvosnak lakásról is kelletik gondoskodni és a lakbért, csekély zsoldjából fizetni.

Ilyetén környülmények mellett, — mert kétkedünk, hogy egyedül állanánk e kalamitás közepette — reményt táplálunk magunkban,

hogy kikerekítés és fizetés meghatározása rövid idő múlva — legalább itt — módosítás alá kerülend. Ezen orvosi kerületben különösen kívánatos volna, mert csak így fogunk orvost kaphatni, — hogy a két telepítvényes község Ivanova és Marienfeld, a Szarcsován — tehát a közép ponton — székelt megyei kerületi orvosra bizatból; a 600 ft. évi fizetés pedig — annak tekintetbe vétele mellett hogy Homolitz község lakást, belső és külső kertet is ad az orvosnak — Homolitz és Bresztovác községek között aránylagosan osztatnék fel.

Ezen nézetünket a megyei hatóság, még a csőd kihirdetése előtt, méltó figyelmébe ajánlani s tudomására juttatni kívánván, illő tisztelettel felkérjük „Torontál“ tekintetes szerkesztőségét, miszerint jelen figyelmeztetésünknek becses lapjában tért engedni sziveskedjék. *)

Érdekeltek.

N.-Szt.-Miklós, 1877. január 29-én.

Folyó hó 27-én tartott meg a helybeli „Fröbélőnegyletnek tómbola-játékkal összekötött bálya mely minden várakozáson felüli sikert aratott.

A fényes eredmény hervadhatlan babérja a nöegyelt bálnézőző bizottságát illeti, kik a jötekénység nemes czélya által vezettelve, fáradhatlan tevékenységükkel oda iparkodtak hatni, hogy a bálej idejét a részvevők kellemes visszaemlékezésében tartják, mely lélekemelő törekvésük sikerének legbiztosabb jele abban nyilvánul, mikép a báli közönség az érdem teljes öntudatában lelkesülve itéle oda részükre a közelsimerés babérból font koszorúját azon általános óhaj kifejezése mellett: vajha a farsang tartama alatt, a lefolyt bához hasonló több ily kellemes tánczvigalom rendezőjeként láthatná az érdeműs nöegyellet fellepni.

A legszebb virágkértté alakított báli teremnek szépségét a szebbnél — szebb bimbó óan rózsá, egyes nefelejtésszal gyanánt kiválóan emelték; ott ragyogtak a teremben a magas égen tündöklő egy-egy csillagként Marianovich Olga, Orszler Szerena, Szabó Idyll, Weinrich Alvin úrhölgyek, — továbbá Kormos Bélané, Simonsich Gézané, Szöllösy — Frank Jánosné és Zsiros Lajosné úrnők, kiket emlékezetem a füzértanc — koszorú egyes virágzálaiként híven megörzött s még többen résztint helyből résztint pedig a vidék bájai közül.

Helybeli közönségünk a jötekény czél iránti lelkesedésének egyik kiváló jelenségei voltak a nagyobb mennyiségben összehalmozott tómbola-játék tárgyak is, melyeknek kisorsolása a szünóra alatt a közönség legélnébb részvele mellett történt meg.

A tánczvigalom ideje alatt a megelégedés leghűbb tükre — a vidámság honolt mindannyi résztvevő arczán s a páratlan jöved, karöltve a kellemes fesztelenséggel világos kivrirdig marasztá együtt a báli közönséget; s valamint azok reménye, kiké a jó kedv és mulatságra valának irányozva, — beteljesült, — úgy a jötekény czél által elérni kívánt anyagi haszon is a várakozásnak teljes mértékben megfelelt.

— L. s.

HETI SZEMLE.

Politikai helyzet. Az események megelőztek bennünket. Utolsó politika körültekintésünk óta nagyjelentőségű fordulat állott be Konstantinápolyban. A nagyvezír, Midhatpasa rögtön eltávolított állásáról s számkivetésbe deportáltatott túl a tengeren Syrába. Egészen új török miniszterium nevesztett ki. A török biradalom kormánygyeplőit, s ezzel a keleti politika házi vezetését Ed h e m p a s a vette át, mint mondják ideiglenesen. Midhatot a szultán

*) Készséggel tért engedünk a felszólalásnak, de minthogy a közezségi körök a megyei közgyűlés által lettek megállapítva czéliserüi volna, ha az érdeket községek a kör masképeni beosztása iránt a megyei közgyűléshez beadványt intéznének; azt pedig, hogy a körorvos, melyik községben lakjak s annak fizetéséhez az egyenest község mely arányban járuljanak, esetről-esetre az alispán határozza meg, mely határozat a megyei közigazgatási bizottsághoz felebbezhető. (Szerk.)

A másik oldalon egy növekő arcképe szemléltető ezen felirással: FAVSTINA AUGUSTA. *) A plébania kertjének ajtaja körül szinte több-féle római faragvány van befalazva, s egyikén ezen csorba írás látható: /// AB . . . TARC . . . YSVI. Valószínű, hogy a Maros-parti nevezetes római castrum ezen helyen állhatott. **)

Csanád körül találtak meg egy sírhalmot is, melyek azonban a folytonos mezői munka és szántás által mindinkább lelapítottak és környékükön sok cserépedénytöredék fordul elő. **) Végül felemlitem, hogy Csanád alatt csatornaásáskor csontvázak körül kö-hamv-veder és bőgrére találtak a munkások, melyek Beodrai Karácsonyi László által a nemzeti muzeumnak küldettek fel. *)

Csanádtól keletnek haladva a Maros ki-öntvényei között Egres oláh falvacskát találjuk, hol hajdanta híres cistercita apátság létezett. Egres különféle nevezetek alatt, Egres, Egrius, Aegris, Agrius stb. fordult elő emlékeinkben s híres apátságú épülete mint valamely vár, bástyákkal, széles sánczokkal volt megerősítve s a tatár-csordák is csak azon cseles igérettel bírták bevenni, hogy minden bennelő életének megkegyelmezzék; mit azonban nem tartottak meg.

Az egresi kolostort híhető, hogy III. Béla alapította, s a franciaországi pontigniaci anyakolostornak volt filiája. Hagyományaink szerint II. Endre király s neje Jolánta királyné itt lennének eltemetve. Az egresi zárda és templom igen szilárd anyagból volt alkotva, mint a fenlevő romok tanúsítják; a török köfal belsejét szilárd faragott kőburkolat veszi körül; temploma, melynek romjai még ma is láthatók nagyobb lehetett az arácsnál, s a hozzá közel levő uton olyan kongást lehet hallani, minőt boltozatlan átrobogó kocsi szokott előidézni; gyaníthatólag itt lehetett az atleplom, de ezt csak szorgalmas kutatás deríthetné fel. A templom tul is mintegy 500 lépésnyire vannak még faldarabok, erre terült el a vár s alatta folyt a Maros; de még ennek partjain is találtaknak, téglafalak, faragott kövek, alkalmasint a lerombolt templom maradványai. A legszebb faragott köveket Rác-zs-t.-Péterre vitték és az uradalmi udvarban állították fel; de Egresen is találtak a lakosok udvarain szétzörtan igen érdekes faragott kövek, bolt-gerincz részletek, a Marosnál égetett föld s durva vastag cserepek is. *)

(Folytatása következik.)

*) Arch. közl. 1870 VIII. k. I. füz. 35—38. 1. — Oltványi Pál. Csanád pisp. megye birtok viszony. 94. 1.

*) Ortvai-Szentklárai: Adattár III. 9. 1. 1. jegy.
*) Arch. közl. 1868. VII. k. II. 191. 1.
*) Arch. közl. 1865. V. k. I. füz. 67. 1.
*) Arch. közl. 1864. IV. k. III. füz. 162. 1.

ellen szözt összeküvésről vadjólk; mások meg azt tartják, hogy vetélytársainak feltételessége, ismét mások, hogy Ignatieff rávaszása buktatták meg azon férfút, ki a szétzilált ozmán birodalomnak alkotmányt adott, s diplomáciai lapintata, genialitása s határtalan népszerűsége által méltán magára vonta az egész földkerekség figyelmét. Midhat eltávolításával egy csapásra megváltozott külsőleg a keleti sceneria! E változást sokan kataróztottan az orosz diplomácia győzelmének lenni állítják. Mi más nézethet vagyunk. Mi azt tartjuk, hogy Midhat számkivetésével nagy bakot lótt ugyan a valószínűleg rútul rászédett szultán, de azért nem fog keleten a már éretteit fejlődött helyzet lényegesen megváltozhatni. Napról napra kisebbedik a valószínűség, hogy a keleti bonyodalom diplomatiaiton békés megoldást nyerhessenek. Persze, mint ez minden kritikus helyzetben történni szokott, most sem hiányzanak a tervkövcsök és csudadoktorok, a kik látszólag igen egyszerű eszközök segítségével eltávolíthatni vélik ama komoly bajt, mely már hosszú hónapok óta annyi aggodalommal tölti el az európai béke barátait. A konstantinápolyi konferenciáról haza felé utazó meghatalmazott diplomaták egy része, köztük Ignatieff s a porosz meghatalmazott Bécsben jöttek e napokban össze s többszöri tanácskozásokban vettek részt, Andrassy gróf külügyminiszternél. Ugy látszik, hogy a keleti kérdést megoldásának további módus procedendije Bécsben állapított meg. S ekkor, ha az orosz-török háborút majdnem elmaradhatlanak tartjuk is, arra vonatkozólag mégis, hogy Bosnia és Herzegovina a szultán szuverenitásának fentartásával hűbéri állam szervezetenek Oroszország és Ausztria-Magyarország közös protectoratuma alatt, miként ezt német sógoraink tervezetnie szeretik, azt kell mondanunk, hogy az ilyen eszme csakis politikai műkedvelők és csudadoktorok elmeszülvénye lehet. Nem vagyunk ugyanis képesek feltenni, hogy a diplomácia komolyan foglalkozhassék egy ily tervvel, mely első tekintetre homlokán horjda a kivihetlenség és elfogadhatatlanság bélyegét. Ez volna a schleswig-holsteini kérdésnek újabb, de rosszabb kiadása.

Itthon. Miként már multkor „Szemlékben” jeleztük, a bankkérdés nem lett megoldva. A magyar miniszterium ennek folytán beadta lemondását. E pillanatban a miniszterkrisis, mely az ország minden vidékein fájdalmas benyomást gyakorol, rendes folyamatban van. Multkor számunk táviratában értesítettük olvasóinkat, hogy Tisza miniszterelnök kabinet a Felsőház kezébe nyujta a magánbetemelési okmányát, melyet ő Felsőház el is fogadott, megbízván Tisza urat, hogy az alakítandó új kormányra alkalmas egyéneket hozzon javaslatba. Tisza báró Sennyey Pál jobboldali ellenzéki vezért, és Majláth György országbíróhoz hozta ajánlatba. Sennyey és Majláth f. h. 9-én Bécsbe hivattak meg ő Felsőház elé. A továbbiak felől csak utólag s „extra seriem” értesíthetjük olvasóinkat. Az új kabinet megalakulásaig szünetelni fog az országgyűlés. Csaljthánában nagyon kétkednek azon, hogy egy Sennyeyminiszterium létrejöhesse melyet ott perhorrescálnak. Egyébként a bankügyi kiegyezés nincsen személyekhez kötve; a kiegyezés létre fog jönni a miniszteri személyek változása után is. Létre fog jönni, mert a kiegyezésnek okvetlenül létre kell jönnie, Minket magyarokat csak az érint felettel kellemetlenül, hogy épen a magyar kormány esett az osztrák chauvinizmusnak s a bécsi bank rideg önzéseinek áldozatát, noha megfordítva ott kellett volna a krízisnek bekövetkeznie, hol az el nem fogadható feltételeket szabták. A bécsi lapok gyalázatos cikkekkel irnak rólunk; a bankkérdés állását a magyar supremacia beakonyodásának hirdetik. Egyenesen kétségbevonják egy önálló magyar nemzeti bank létrejöttének lehetőségét.

Anglia. F. h. 8-án nyitott meg az angol parlament szemben az európai béke veszélyeztetésével, az egész világ fokozott érdeklődéssel tekintett az angol parlament megnyitása elé. Minthogy Anglia pártpolitikájának, sőt az összes angol politikai életnek alapját újabb idő óta a keleti kérdés képezi, nem lehet csodálni, ha mindenki az angol parlamentet megnyitott fejedelmi trónbeszéd felé irányza figyelmét. De a trónbeszéd nem elégíti ki a kíváncsiságot. Az angol királynő azt mondja a beszéd egyik helyén, hogy a királyné szándéka mindig az európai béke fentartására, de amellől a fellázadt tartományok kormányzatának javítására volt irányozva úgy azonban, hogy az utóbbi által Törökország függetlensége s integritása misem szenvedjen. A konferenciáról bevallja a trónbeszéd, hogy az semmi eredményre nem vezetett. „A királyné és az ő szövetségesei által tett javaslatokat a porta fájdalom el nem fogadta.” Arról már misem tud aztán a trónbeszéd mondani, hogy hát mi lesz jövőre a hatalmak teendője? Csak annyit mond még, hogy a porta és a hercegségek közt létre jött fegyverszünet remélhetőleg tisztességes békét fog eredményezni. A trónbeszédben kétszer is említés tételik bizonyos szövetségessékről; de hogy kik legyenek Anglia szövetségesei, arról nem világosítja fel a királyné a közönséget, noha pedig épen e kérdés megoldásában látszik rejteni az, miből a keleti kérdés állása megíthető volna. Több volt kivehető az angol keleti politika irányát illetőleg a parlamenti discussiókból. Ugy látszik, hogy az angol kormány eddigi politikája továbbra és követelni fog. Mintha Hartington és Beaconsfield keleti

politikájának lényegéhez csatlakoznék, mely határozottan conservatív jellegű, s óvakodik erőszakosan belenyúlni az ottmani birodalom belügyeibe. Derby azt mondja, hogy a fenálló szerződések nem teszik a nagyhatalmak köteletségévé a keresztények érdekében való intervenciót. Maga Beaconsfield úgy értelmezte a keleti politikát, mint amely nem a rajahk, hanem Törökország existenciájának kérdése. A főzél az ottomán allamiság további fentartása. Maga Salisbury is, kiről pedig azt hittük, hogy testestől-lekestől Ignatieff karjaiba veté magát, jónak látta hangsúlyozni, hogy Angliának nem szabad kényeztetni a gyökörölnia Törökország ellen, mely ha megbukik, okvetlenül az anarchiát fogja maga után felidézni. Mindezek szerint biztosan feltehető, hogy az angol politika következetes maradt önmagához, szenvedvény változást sem a conferentia eredménytelensége, sem pedig a legújabb konstantinápolyi események által.

Szerbia. A nagyvezér sürgönye, melyben Milan herceg felhívott, megkezdeni a portával a békealkudozásokat, épen a nép legkomolyabb hangulata pillanatában érkezett meg Belgrádba. A konstantinápolyi konferenciának feloszlását úgy tekintik Szerbiában, mintha azzal a békére való kilátások is füstbe mentek volna. Noha a hercegség katonai ereje nagyon meg van gyengítve, a helyzet force majeure természetű mégis azt hozta magával, hogy konakban a védelem organizációjáról komolyan gondoskodjanak és pedig annál inkább, mivel a hadügyminiszteriummal bejelentett tudósítások szerint január 25-dike óta tekintélyes török csapatösszpontosítás eszközöltetik Nisch, Mramor és Alexinaac környékén. Ehhez képest kellett aztán a szerb hadügyminiszteriumnak intézkednie. Negotin és Zajesar közt három brigád, nyolc ezred és hat batteria összpontosították. Egyszersmind a Klavodo és Radujevatz közti sáncok is megerősítettek s helyőrséggel láttattak el. A militia harmadik osztályának szervezése is foganatba vétetett. E komoly pillanatban lepte meg a belgrádiakat Midhat békeajánlata. Szerbia, mely szükség esetre csakis védelmezhetni vélte magát, a legőszintebb készséggel üdvözölé Midhat békéltető lépését. 48 óra lefolytával Milan azt válaszolá, hogy ő készséggel nyilatkozik a békealkudozásokat megkezdeni, mihelyest a porta tudatni fogja vele az alapot, melyen azokat folytatni lehessen. Azonban a porta nem tartá tanácsosnak egészen leplezetlenül tártni fel amaz alapokat. Mig általában engedélyezé Szerbiának a „status quo ante bellumot,” nem késett a hercegséggel egyszersmind tudatni, hogy a porta meg garantálta is fog követelni. Ez utóbbiak felől az volt Belgrádban a vélemény, hogy azok a „status quo”-t minden kilátások szerint afficiálni fogják. E bizonytalanságra nem kezdhetek meg Belgrádban az alkudozásokat. Csak f. h. 5-én értesültek Belgrádban, hogy ama garantias alatt nem akar a porta materialis garantiasokat érteni. S így most már misem akadályozta a szerb kormányt a békealkudozásokat megkezdeni. Nehézkos pontnak tartják Belgrádban a török császári képviselőnek alkalmazását a szerb udvarnál. Ha a szultán csupán csak diplomáciai ágenszt akarna Belgrádban tartani, senki sem kifogásolná ebbeli szándékát. De Konstantinápolyban azt tartják, hogy a szuzerán, ki Szerbiát birodalma kiegészítő részének tekint, nem accreditalozhat Belgrádban oly ágenszt, minőt más valamey idegen ország. A szultán inkább császári biztost óhajtat Belgrádban megtelepíteni. A békealkudozások kedvező kilátással vettek kezdeteket.

Törökország. Nem kis feltűnést okoz ozmán körökben egy bolgár forradalmi program, melyen első pillanatra szembeszökő a határozott orosz jelleg s mely már több ezer bolgár aláírással van ellátva. E program 25 pontban foglalja össze a bolgár nép követeléseit. Adjuk annak érdekes kivonatát. „Bolgárországból hűbérállam alkotatik, külszvetlen belőle az összes cserkészek. Az ország szervezését európai biztosság fogja eszközölni. Bulgáriát szlav hadsereg fogja elfoglalni. Az ország hivatalos nyelve a bolgár. Az exarcha patriarchává nevezetik ki, de politikai állása nincs. A tized órák időkre eltöröltetik, a mostani koronajóságok a nép közt osztatnak ki. Bulgária néphadsereget kap önön védelmére, a külföldön consulok által fogja magát képviseltetni, lesz tulajdon pénzügye, lesznek saját katonai intézetei. Az európai garancia hatalmaságok fogják megszabni a szultánnak fizetendő évi tributum összegét, a szultán pedig „a bolgárok nagykirálya” címét fog viselni, míg törvényes utóda lesz az Ozmánoknak s ha nem valamely palatoforradalom által jutott a trónra. Ez utóbbi esetben nem ismeri el őt a bolgár nép, hanem választani fog magának királyt. Bolgárország uralkodója „bolgár császárnak” fog nevezetlni. (Zar bolgárski.) A bolgár fejedelem csakis plebiscitum folytán tehető le. Ha Konstantinápolyban a fanatizmus forradalmat támasztana, a bolgár hadseregnek kötelessége lesz a „bolgárok nagykirályát” oltalmazni. Bulgáriának lesz nemzeti kormányja és szabad kereskedelme. Bolgárország összes polgári egyenjogúak a törvény előtt. Senki sem lesz kiváltságos és senki jogfosztott. A keresztények áttérése az izlamra feltétlenül tiltatik. — Midhat bukása semmit sem fog változtatni az alkotmányos reformok és semmiben sem fogja gátolni azok keresztültvitelét törökországban.

HIRHARANG.

* **Jótevény adományozás.** A jótevényeiről annyira ismeretes kegyes főpásztorunk Bonna Sándor püspök úr ő Nagymél-

tósága Padén felállítandó új iskolépitési költségeinek fedezéséhez 1000 ftal járulni kegyeskedett.

* **Ujencozás.** Megyénkben az ujencozás a jövő hó 10-én be lesz fejezve.

* **Időjárás.** Időjárásunk megváltozott a szép kellemes tavaszi napokat zord szeles, havas idő váltotta fel. Nehány nap óta a Bega erősen árad, a Tisza még eddigel nem hagyta el medrét.

* **Orvosi állomások.** Lapunk hírdetési rovatában több orvosi állomásra pályázat hirdettetik, figyelmelteljük reá az illető pályázni akaró orvos urakat.

* **Farsang.** Többek által e f. hó 12-én a casino termében rendezett „Piknik” kitünően sikerült. Bővebben külön cikkben. — Tegnap előtt a németvárosi olvasó egylet tartott táncestetélyt „Pestvárosánál”, mely annyira látogatott volt, hogy alig lehetett benne a pároknak mozogni.

* **A zártkörű estély,** mely e hó 12-én megtartott, díszre nézve egyedül áll az idei farsang történetében. Házias jellege dacára bizonyos elegans feszeség látszott rajta; ami azonban nem volt a kedélyesség rovására. Mert — mig a tánczterem parquetjén époszi méltósággal lejtettek a párok; addig a buffét egy-egy asztalán vidám tarsalgás és kocczintás folyt. — Midőn a casinói épületbe beléptünk, a szinfallak cachirozott női és férfi garderobe mellett elhaladva, bizonyos szokatlan fény ütötte meg szemünket és a jobbra lévő étteremben teher alatt roskadozó asztalokat láttunk végig nyúlni. Prózái szemünk azonnal felismerte, hogy a szinpompában ragyogó ételek arra lesznek hivatala, hogy a táncz magas egéből földhöz vonzódó „anyag” szert tehesen a kellő „erőre”. A hajnalokt pirkadt sultekben, a rózsaszínűleg mosolygó sódarokban és szivárványt ragyogó aszpikokban felismertük egyszersmind, hogy itt a gadaaszonyi tudomány és konyhaművészet rendezett kiállítás. — Amde othagyva a próza meddő földét, a zene hangjai után indulva, lépjünk a tánczterembe. Épannyian voltak, hogy a négyes két colonneja hosszában jól elfért; hanem a jelenvoltak magokban is a szépség és kellem egész tökéjét képviseltek. — Diszes toillettek emeltek a vigalom fényét, melyeknek leírásába nem becsákozánk, ha nem ismerők az ott nem volt szépmen évai hibáját akarnám mondani: gyöngéjét az iflytja tudnivalók iránt. Piret báróné — ki talan először szerencsételt bennünket — az estélynek a többi ellemierkekkel együtt, központját képezte. Gyönyörű fehér fail, kétféle késsel s francia virágokkal díszített ruhában volt s fejdíszét gyönyörű ajurok és soliteirek ékesíték. Elhozza ő méltósága kedves leanyát, Eugénie baronesset is (kék selyemben, fehérrel, késsel s nefelejessékek díszítve). Bobor Györgyné, Bobor Gyuláné (fehér selyemben, fekete bársonnyal), Bobor Gézané (rózsaszín selyem, rózsaszín díszítéssel), Balás Frigyesné (galambszín moire antique), Simics Pálné (fehér atlasz rózsaszínnel), Marquet Louise k. a. (lilaszín selyemben), Simics Katalin k. a. (crémeszín selyem pirossal), Valther Luiza k. a. (lila selyemben). Ezek köré csoportosultak a mi becskeréki hölgyeink, Bozzay Jánosné (veres failban piros kaktusszal díszítve) — kit az estély sikeréből s a faradozásból az oroszlán-rész illet —, Plechil Szilárdné (kék atlasz ezüst virágokkal), Prick Károlyné (fehér selyem), Botka Gézané (őszinű selyem), Kalesz Kálmánné (rózsaszín atlasz), Linyácski Pálné (kék atlasz), Malász Antalné (zöld selyem), Sassicsné (zöld selyem); — Arsenovics E. (fehérben rózsákkal), Bielek Vilma (fehér atlasz, rózsaszínnel s gyöngyvirágokkal díszítve), Issekutz Emilia (fehérben, ugyanoly virágokkal), Petrovics Amália (fehér virágokkal). — A kedv fokról fokra emelkedett és reggel felé már ki is tört a medréből. Mindenki vidám hangulathat távozott a reggeli napvilágnál, azon kedves emléket vivén magával, hogy jól mulatott. Halatlanság volna el nem ismerni Bozzay Janos ur fáradhatatlan buzgóságát a házi gazda szerepében, s első helyen Rónay Jenő és a többi rendezők fáradozását, mit jutalmazzon meg a tudat, hogy az estély szépen sikerült. A női tánczrendek igen csinosan voltak kiállítva, különösen jó ötlet volt benne a négyesekről és füzértánczról szóló válto. Szolgáltatásnak hölgyeink még sok alkalmat, hogy ily ártatlan váltokat mutathassunk be nekik!

* **Farsang a vidéken.** A törökbecsei ijuság f. hó 12-én jól sikerült zártkörű tánczvizsgálommal búcsúzott el a farsangtól. Kisvárosi mulatságokat szerényebb igények mérlege szerint illik ugyan megbökolni; de ez a kisvárosi mulatság annyira túltette magát nagyszámú mindkét nembeli elegans közönség fesztelen kedélyessége, a nagyvárosi balakba is méltán beillő díszes női toilletjei, jó zenéje, izletes étek s frissítők, s több e féle a bálak jó sikeréhez tartozó kellékek által a kisvárosiasság közönséges niveauján, miszerint szigorú mérleggel is csak a legeslegszébb superlativusokat szabadna rá alkalmazni, ha azokat az idej hosszú farsang alatt már el nem kapkodta volna előlünk az a mindenféle sok bál tudósító. Elég az hozzá, hogy jól volt, szép volt, sikerült volt minden, kivilágos kiviratik tartván a tánc és mulatság. A hölgyek vetélkedtek szeretetre méltóságban, barátságos szívellyességben s vidám hangulathat, melylyel a mulatságot fűszerezték s családiasá tették. Emilitjük itt a sok szép közül a két Pulay kisasszonyt, Maletics Jánosné ur-

nőt, Bizek Antonia urnőt nővérelével s kedves vendégeikkel, Bukovalla Julia (balkirályné), Bauer Berta, Zachariévits Mariska, Bizek Ilka, Rüdiger Mariska és Kiss Klemi kisasszonyokat, sok más kedves urnők s úrhölgyek társaságában, kiket mind elősorolni szükterünk nem enged. Végül még csak azt a szerény észrevételt akarjuk koczkatatni, miszerint az ilyen vigalmaknál befolyó tiszta jövedelmet nem ártana mindig valamely községi közcélra felajánlani.

* **Két ittas bakteroknak siralmas története.** Mokrin meg Valkány farkas-kurjantansyira fekszenek egymástól. A két község semmiben sem enged egymásnak; mind-egyik buszka a maga praerogativára, előnye Mokrinnak csak annyiban levan, hogy ő nem éri be egy keresztnével, hanem úri módra duplusan „Gyukosinnak” is czimezteti magát. Mind a két községben egy-egy bakter kirtóli méla komolysággal az éji órákat, szigorú pontossággal tartván magukat a toronyórák járásához, melyek szerint néha megjön a hajnal, ha a kakas nem kukorikol is. A minapában „szvecsár” volt Mokrinban és Valkányon, — s megtörtént, ami ugyan nagy ritkán szokott csak történni, hogy a valkányi bakter mokrini vendégek, a mokrinit pedig valkányiak le-, azaz megittatták, vagyis inkább csak a mokrinit itattak meg, mert a valkányi az ő gyengéd idegzeténél fogva tényleg etymologic, tehát a szó szoros értelmében le lett itatva. No de hát a lence se lence mindenkor, meg aztán bakter uram se esett akkorát, mint a zsak, mert ő bizony szépen elfújta még a valkányi atyafiaknak a kilenczedik óráit; csak azt nem tudja megmondani, hogy kik szállították őt kilencz után Mokrinba, s miképen feltették le oda a mokrini községébe élé? Elég az hozzá, hogy egyszerre csak nagy kongással üti ám a mokrini toronyóra az éjféltűni kettőt. De nem is róst ám a valkányi bakter fölcbredni időre, — s Valkányon képzelvén magát, lelkiismeretesen elfújja a tizet, amivel-hogy kilencz után tizet szokás számlálni. — Hallja ezt a fujást nagy elszőrnyködve a mokrini bakter; hallgat, hallgatdózik és ijedten pödörgeti kajla bajusztát. „Mi ez?” — gondolja magában. „Mióta van Mokrinban két bakter? Hisz engem csak nem csaptak el, tán csak nem hagytak a saroglyában?” Kapja magát s megfújja ő is kurtjét, kettőt kurtlőven az órák száma szerint. „De már ne reszeljen az én orrom alá senki tormát!” — káromkodja amott a községébe előtt a valkányi bakter. „Ki merészkedik itt Valkányon még bakteroskodni? Hejnye krimi tatároknak igaz maradékja, soha boldog Elizium mezejét ne lakjad, ha én megfoglak.” Így szóla bakter uram s dühös léptekkel indúla útnak vetélytársát felkutatni. Talalkoztak is — és lön nem mindennapi tableau, melynek végét csakis korszorús lantosunk e következő strópháiban találjuk méltóképen esctelve: „Mint kit aludtából földrázó dörrnent ébreszt, úgy kele ő: elroppentek szép képeletének álmai, és gondok szálltak habozó lélkére setéten.” — E siralmas történet óta Mokrinban egy praerogativával többje van: baktero megbizhatóbb a valkányinál!

* **A krízis alatt.** Egy szabadelvűpárti egyén házánál több ismerős volt együtt délelőtti papamorgóra egybegyűlv s következő társalgás keletkezett közöttük. — Házigazda: Tessék urak silvoriumot! — Első vendég: (Sennyey párti) igyunk hát ebből a szabadelvű pálinkából. — Második vendég: (szabadelvű) kíváncsi vagyok, milyen lesz a Sennyeyista pálinka? — Házigazda: Minden-esetre Benedictiner! (megtörtént.)

* **Dumas Sándor és nápolyi háza.** Egy angol lap írja: „Dumas Sándor fia e pillanatban indult Parisból Nápolyba, hogy a Chiatomone palotára vonatkozó ügyet rendezze. Garibaldit ezt a kastélyt Dumas atyjának ajánlkozta jutalmul azokért a szolgálatokért, melyeket ez neki a nápolyi hadjárat alatt tett. Lamarmora később ez ajándékot törvényszerűsége kétségbe vonta, de Viktor Emanuel, a jogosságát elismerve, a tábornok kétségét ury dönté el, hogy az ajándékot hivatalosan megerősíté. Dumas egy ideig lakott is e palotában, mig azt a nyilatkozatot tette, hogy a nápolyi lazzaronik kedvezőtlen benyomást gyakoroltak rá. A lazzaronik egy küldöttsége titokban meglátogatta a Monte Christo szerzőjét s melodramatikos módon felszólította őt, hogy Nápolyt hagyja el vagy pedig leszurják. Dumas sietve engedett a felszólításnak és ugyancsak óvakodott még egyszer szólni Nápolyról vagy rá gondolni ottani fényes palotájára. Fia csak nem rég talált rá atya irományai közt Viktor Emanuel ajándékozó okiratára és rögtön elhatározá, hogy a palotát birtokba veszi.

A „Torontál” magán-távirata.

Budapest, 1877. évi február 14-én. Vajudás Bécsben még tart Tisza, Széll német miniszterekkel és nationalbankkal egyre conferenciáznak, de megállapodásra még nem jutottak.

Szerkesztői nyiltposta.

Árvaínak. Levelézéseit szivesen vesszük. De lapunk szük kerete nem enged, hogy ily hosszú közleményeket közzé tehesünk. Rövidet és tényeket szivesen. Tek. M-r L. ügyvéd urnak Tör.-Bécsen. Személyes ügyben beadott cikke nem közölhető. — Kérdéses ügyet ön különben is beterejsté már a közigazgatási biztósághoz, melynek egy ily személyeskedő cikik által praedjudikálni nem szabad.

1645. sz. ex 1877.

(32.—1.1)

Árlejtési hirdetmény.

Torontálmegye részéről közhírré tételik, hogy a megye számára f. 1877. évre szükségelt tüzi fa u. m. 135 1/2 öl vagy 254.39. méter gyergyán- vagy cserfa átengedése tekintetében f. é. február 19-én reggeli 9 órákor a megye székház nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 240 frtnyi bántépénzzel ellátva azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatuk bántépénzzel ellátva az árlejtésre kintüött határidőt megelőzőleg 1877. évi február 18. déli 12 óráig az alispáni hivatalnál nyújtandó be, s az árlejtés befejeztével nyitlatnak ki, későbbben benyújtott ilyen ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az árlejtési feltételek a szokott hivatalos órákban a megyei számvevői hivatalban betekinthetők.

Kelt N.-Beckereken, 1877. évi február 12-én.

Torontálmegye alispáni hivatala.

3406. sz. 1876.

(33—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye mult 1876. évi november 26-án tartott bizottsági gyűlésének 426. sz. a. kelt határozata folytán ezennel Tisza-Hegyes, Szaján és hocsári szülésznoi állomásokra a pályázat kiíratik. T.-Hegyes község részéről 100 ft. évi fizetés jár, Szaján község részéről, melyhez még Vilmater község tartozik, 90 ft. évi fizetés, végül Bocvár község részéről 90 ft. évi fizetés.

A választás T.-Hegyes községhezánál folyó évi márczius 15-én, Szajánban f. é. márczius 16-án és Bocváron folyó évi márczius 17-én, délelőtti 10 órákor fog megtartatni.

Felhivatnak tehát mindazon okleveles szülésznök, kik ezen állomás elnyerése végett pályázni kívánnak, miszerint kellőleg felszerelt folyamodványaikat folyó évi márczius 14-ig hozzám benyújtásuk.

Kelt Nagy-Kikindán, 1877. évi február 6-án.

Lujanovits Vazul,
szolgabíró.

3406. sz. 1877.

(34—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye mult 1876. évi november 20-án tartott bizottsági gyűlésének 426. sz. a. kelt határozata folytán ezennel a tiszta-hegyesi orvosi állomásra, melyhez Tisza-Hegyes, Szaján, Vilmater és Bocvár községek tartoznak, ezennel a pályázat kiíratik.

Ezen orvosi kör után 600 ft. évi fizetés jár.

A választás folyó évi márczius 15-én fog megtartatni T.-Hegyes községhezánál.

Felhivatnak tehát mindazon orvos urak, kik ezen állomás elnyerése végett pályázni kívánnak, miszerint az 1876. évi XIV. törv. czikk 143. §-ához képest kellőleg felszerelt folyamodványaikat hozzám folyó évi márczius 14-ig benyújtásuk.

Kelt Nagy-Kikindán, 1877. évi február 6-án.

Lujanovits Vazul,
szolgabíró.

357. sz. 1877.

(22—2.4)

Pályázat.

Tekint. Torontálmegye mult 1876. évi nov. 20-án tartott rendkívüli bizottsági gyűlésének 426. sz. a. kelt határozata folytán, az alibunári szolgabírói járásban és pedig Alibunár, Szt.-Mihály, Petrovoszello és Sandorf községekből alakult 600 ft. évi fizetéssel javadalmazott községi körorvosi állomásnak választás utján leendő betöltése elrendelvetén, erre ezennel a pályázat hirdettetik és a választási határnapul f. é. márczius 7-én, reggeli 9 órákor Alibunáron tüzetik ki.

Mindazok, kik ezen községi körorvosi állomást Alibunár székhelyvel elnyerni óhajtják felhivatnak, miszerint képességeket igazoló folyamodványaikat orvostudori oklevéllel is támogatva, a fennkített választási határnapig alólirt szolgabíróságnál nyújtásuk be, megjegyezvetén, hogy a pályázóktól a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb vagy román nyelv bírása is kívántatik.

Alibunári szolgabíróság, 1877. évi február 3-án.

Payer Hugó,
szolgabíró.

357. sz. 1877.

(23—2.4)

Pályázat.

Tekint. Torontálmegye mult 1876. évi nov. 20-án tartott rendkívüli bizottsági gyűlésének 426. sz. a. kelt határozata folytán, az alibunári szolgabírói járásban és pedig Ferdinandsdorf, Illánca, Dobricza és Selenus községekből alakult 600 ft. évi fizetéssel javadalmazott községi körorvosi állomásnak választás utján leendő betöltése elrendelvetén, erre ezennel a pályázat hirdettetik, és választási határnapul f. é. márczius 8-án a Dokricza községhezánál reggeli 9 órára tüzetik ki.

Mindazok, kik ezen községi körorvosi állomást Dobricza székhelyvel elnyerni óhajtják felhivatnak, miszerint képességeket igazoló folyamodványaikat orvostudori oklevéllel is támogatva, a fennkített választási határnapig alólirt szolgabíróságnál nyújtásuk be, megjegyezvetén, hogy a pályázóktól a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb vagy román nyelv bírása is kívántatik.

Alibunári szolgabíróság, 1877. évi február 3-án.

Payer Hugó,
szolgabíró.

199. sz. k. 1877.

Pályázat.

(27—3.1)

Az 1876. évi XIV. t. cz. 51., 146. és 147. §§-ai, és a megye tettes bizottságának m. 1876. évi november 20-án 426. sz. alatt kelt határozatához képest a nagy-beckereki szolgabírói kerület községeiben következőkép alkalmaztatnak községi bábák:

a) Sz.-Ellemér községben 1 baba, 90 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
b) N.-Ellemér községben 1 baba 60 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
c) Sz.-Aradác községben 1 baba 100 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
d) Tót-Aradác községben 1 baba 120 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
e) Román-Écska és Lukácsfalva községben 1 baba 90 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,

f) Német-Écska községben 1 baba 60 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
g) Klek, Lázárföld és Zsigmondfalva községben 1 baba 90 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,

h) Ernesztváza községben 1 baba 90 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel,
i) Jankahid és M.-Szt.-Mihály községben 1 baba 60 ft. évi fizetés és a képviselő testület által meghatározott mellékletmennyel, mely állomások választás utján betöltése a következő sorrendben fog eszközöltetni:

- a) alattíhoz f. é. márczius 8-án d. u. 2 órákor Sz.-Ellemér községhezánál.
- b) „ f. é. márczius 8-án d. u. 4 órákor N.-Ellemér községhezánál.
- c) „ f. é. márczius 15-én d. e. 9 órákor Sz.-Aradác községhezánál.
- d) „ f. é. márczius 15-én d. e. 11 órákor T.-Aradác községhezánál.
- e) „ f. é. márczius 11-én d. e. 11 órákor Rom.-Écska községhezánál.
- f) „ f. é. márczius 12-én d. u. 3 órákor N.-Écska községhezánál.
- g) „ f. é. márczius 14-én d. e. 11 órákor Klek községhezánál.
- h) „ f. é. márczius 22-én d. e. 10 órákor Ernesztváza községhezánál.
- i) „ f. é. márczius 17-én d. e. 10 órákor Jankahid községhezánál.

A pályázni óhajtók felhivatnak miszerint kellően felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólirttnál nyújtásuk be.

N.-Beckereken, 1877. évi február 11-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

199. sz. k. 1877.

Pályázat.

(29—3.1)

A megye tettes bizottságának m. 1876. évi november 20-án 426. sz. a. kelt határozatával Román-, Német-Écska, Lukácsfalva és Zsigmondfalva község — Rom.-Écska székhelyvel — egy orvosi körbe osztattott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 144. §§-hoz képest ezen körorvosi állomás választás utján betöltése f. évi márczius 12-én d. e. 9 órákor a körorvos székhelyén azaz Román-Écska községhezánál fog eszközöltetni. Az egyes látogatását a képviselő testület határozatával megállapított díjakon kívül — a fennkített bizottsági határozat értelmében az évi rendes fizetés 500 frtot tesz.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólirttnál nyújtásuk be.

N.-Beckereken, 1877. évi február 11-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

199. sz. k. 1877.

Pályázat.

(28—3.1)

A megye tettes bizottságának m. 1876. évi november 20-án 426. sz. a. kelt határozatával Szerb-, Német-Ellemér, Szerb- és Tót-Aradác község — sz.-elleméri székhelyvel — egy orvosi körbe osztattott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 144. §§-hoz képest ezen körorvosi állomás választás utján betöltése f. évi márczius 8-án d. e. 9 órákor a körorvos székhelyén azaz Szerb-Ellemér községhezánál fog eszközöltetni. Az egyes látogatásért a képviselő testület határozatával megállapított díjakon kívül a fennkített bizottsági határozat értelmében az évi rendes fizetés 600 frtot tesz.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólirttnál nyújtásuk be.

N.-Beckereken, 1877. évi február 11-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

199. sz. k. 1877.

Pályázat.

(30—3.1)

A megye tettes bizottságának m. 1876. évi november 20-án 426. sz. a. kelt határozatával Klek, Lázárföld, Jankahid és M.-Szt.-Mihály község — Klek székhelyvel — egy orvosi körbe osztattott.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 144. §§-hoz képest ezen körorvosi állomás választás utján betöltése f. évi márczius 14-én d. e. 9 órákor a körorvos székhelyén azaz Klek községhezánál fog eszközöltetni. Az egyes látogatásért a képviselő testület határozatával megállapított díjakon kívül — a fennkített bizottsági határozat értelmében az évi rendes fizetés 500 frtot tesz.

Felhivatnak ennél fogva a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig alólirttnál nyújtásuk be.

N.-Beckereken, 1877. évi február 11-én.

Bakalovich Ágost,
szolgabíró.

232. sz. k. 1877.

(26—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy Torontálmegye mult 1876. évi november 20-án s folytatva tartott rendkívüli bizottsági közgyűlésének 426. sz. a. kelt határozata következtében a község-orvosi és szülésznoi körök a nagy-szt.-miklósi járásra nézve következőkép állapított meg:

1. Német-Nagy-Szt.-Miklós és Szerb-Nagy-Szt.-Miklós községek egy orvosi kört képeznek Sz.-N.-Szt.-Miklós székhelyvel 600 ft. évi fizetéssel. Sz.-N.-Szt.-Miklós községben egy szülésznoi 120 ft. évi fizetéssel. Német-Nagy-Szt.-Miklós községben egy szülésznoi 90 ft. évi fizetéssel.
2. Trübswetter községben egy orvosi állomás 400 ft. évi fizetéssel, egy szülésznoi állomás 90 ft. évi fizetéssel.
3. Ferencszállás, Kis-Zombor és Porgány községek egy körorvosi állomást képeznek Kis-Zombor községbeni székhelyvel 500 ft. évi fizetéssel és egy szülésznoi állomás 90 ft. évi fizetéssel.

4. Német-Csanád és Szerb-Csanád községek egy körorvosi állomást képeznek Szerb-Csanád községbeni székhelyvel 500 ft. évi fizetéssel.

Szerb-Csanád községben egy szülésznoi állomás 120 ft. évi fizetéssel.

Német-Csanád községben egy szülésznoi állomás 90 ft. évi fizetéssel.

Az ezen állomásokra pályázni kívánó orvosok és szülésznök felhivatnak miszerint orvosi, illetőleg szülésznoi okmányokkal felszerelt folyamodványukat e f. é. márczius 15-ik napjáig alólirtt főszolgabírónál mutassák be; egyzersmind tudomásukra hozatik, hogy a törvényszerű választás Szerb-Nagy-Szt.-Miklósban e f. é. márczius 21-én d. e. 9 órákor, Szerb-Csanádon e f. é. márczius 22-én d. e. 9 órákor, Kis-Zomboron e f. é. márczius 23-án d. e. 9 órákor és Trübswetteren e f. é. márczius 24-én d. e. 9 órákor fog megtartatni.

Nagy-Szt.-Miklósban, 1877. évi február 5-én.

Buócz János,
főszolgabíró.

3406. sz. 1877.

(24—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye mult 1876. évi november 20-án tartott bizottsági gyűlésének 426. sz. a. kelt határozata folytán ezennel a t.-hegyesi orvosi állomásra, melyhez T.-Hegyes, Szaján, Vilmater és Bocvár községek tartoznak ezennel a pályázat kiíratik.

Ezen orvosi kör után 600 ft. évi fizetés jár. A választás f. é. márczius 15-én fog megtartatni T.-Hegyes községhezánál.

Felhivatnak tehát mindazon orvos urak, kik ezen állomás elnyerése végett pályázni kívánnak, miszerint az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-hoz képest kellőleg felszerelt folyamodványaikat hozzám f. 1877. é. márczius 14-ig benyújtásuk.

Kelt N.-Kikindán, 1877. évi február 6-án.

Lujanovits Vazul,
szolgabíró.

286. sz. k. 1877.

Pályázat.

(25—2.1)

Alólirtt szolgabírói kerületben üresedésbe jött Auréllháza, Bobda, Horvát-Cseney, Szerb-Cseney, Ujvár, Öregfalva, Tamásfalva és Hettény községekből álló körorvosi állomásra pályázat nyitattik. Cseney székhelyvel.

Ezen állomással egybekötött javadalmak következők: évi fizetés 600 ft. o. e. fuvarozási átalány 200 ft. o. e., látogatási díj akár székhelyen akár a kerületben lévő községekben nappal 50 kr., éjjel 1 ft. o. e. műtétnél nappal 1 ft. éjjel 2 ft. Az orvos köteles a községeket hetenkint legalább egyszer saját költségén beutazni és a szegényeket ingyen gyógyítani. A pályázni óhajtók felhivatnak, miszerint orvostudori oklevéllel felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig azaz f. é. február 28-ig alólirttnál beadják.

Ezen időntül metán beérkezendő folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

Csenyben, 1877. évi február 7-én.

Dellimanich Imre,
szolgabíró.

Pályázat.

(14—3.2)

Alólirtt szolgabíró részéről ezennel közhírré tételik, hogy Torontálmegye antalfalvai kerülethez tartozó Baranda községben lemondás által üresedésbe jött jegyzői állomás választás utján töltendő be.

Ezen állomással következő járandóságok vannak összeköve, és pedig:

Kézpénzbeli fizetés 400 frt.

Tüziifa 6 öl.

Saját használatra szántó föld 4 hold és természetbeni lakás.

Magánoldozatok és utazási napidíjak a megerősített szabályrendeletek szerint.

Ezen állomásnak választás utján betöltésére a helyszinén f. évi márczius 1-nek, délelőtti 9 órája tüzetik ki határidőül.

Mindélfogva a pályázni szándékozók ezennel felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz., 74. §-a értelme szerint kellőleg felszerelt folyamodványaikat, melyben a magyar és szerb nyelv írás- és olvasásbani tudása okmányilag kitüntetve legyen, legfeljebb a választást megelőző napig ezen szolgabíróságnál beadni el ne mulasszák.

Kelt Antalfalván, 1877. évi január 28-án.

Sztojanovits Vazul,
szolgabíró.

Folytatás a mellékletben.